

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL: lei 2,60 ANUAL
— ABONAMENTELE SE FAC NUMAI PE UN AN —

ANUNȚURI:
— Linia pe pagina 7 și 8 bani 20 —

○ FEMEE ȘI UN BĂIAT ARȘI DE VI. — (Vezi explicația).

SUMARUL

- Literatură românească
- Fata soarelui (poezie din Maramureș) de X. Prometeu » P. Ispirescu
- Literatură străină
- Stăna » Besançon
- Povestea deșertăciunii » Mark Twain
- Tata Ivanov » Leo Tolstoi
- Gardiana » H. Urban
- Cronici
- Astronomia modernă . . » V. Anestin
- Ce trebuie să știe fetele » Aladin
- Roman
- Neaga » Carmen Sylva
- Ilustrații
- O femeie și un bărbat în călătorie (în culori).
- Un grup de aviatori.
- Călătoria lui Poincaré în Rusia.

„STĂNA”

Într-o după amiază plăcută de aprilie, strigăte, râsete, o gălăgie veselă de pensionat la recreație, atraseră la fereastra câteva figuri mirate. Văduva, d-na Hervey, scoase un cap, cofat cu flori și poezie en gros, și apoi un bust elegant. Și zăbind câteva fete tinere, încercate cu pachete, care păreau că găsesc foarte plăcut să le plouă pe capetele lor goale și pe hainele lor subțiri:

— Ah! Iși zise, sunt micile de la „Stăna”! Se mută!

Din gură în gură, șburău nume: „Jeana... Berta... Germaine...”, întrebări și răspunsuri, care nu erau de vârsta lor și uneori numele unui instrument de muzică, spus în interjecțiuni!..

D-na Hervey surâse cu indulgență, căci sufletul acestor lucrătoare de pălării nu-i era străin. Pe urmă se văzu venind o bătrână, mică și rotundă, îmbrăcată în negru, întovărășită de alte două persoane, de aceeași vârstă respectabilă, însă cu înfățișarea de subalterne. Erau d-ra Chapron, directoarea „Stănei”, d-na Solivean, supraveghetorea, și bucătăreasa, care răspundea posac la poetical nume: Roca.

Instalația, puțin complicată, nu cerea decât să întindă vre-o cincisprezece paturi, tot atâtea saltele, subțiri ca foaia de plăcintă, să pună lavoare în număr convenabil, o tablă și bănci în refector. Pentru 12 franci pe săptămână, opera filantropică „Stăna”, oferea mâncare și adăpost tinerilor ei oi, mai bine, caprelor capricioase, pe care le găzduia. Acest aranjament prezenta dublul avantaj: Le asigură existența, cu puțină cheltuială, și le împiedica „de a dormi afară”. De aceea portarul, desprețuitor al parafrazelor, rezuma totdeauna avantajele morale ale stabilimentului. Cât despre d-na Solivean, supraveghetorea, ținea mereu, tot același curs de educație, prin eternul: „Tăceți odată!” la fel aplicat plânsetelor, râsetelor, certurilor sau corurilor de voci (șoptoare, care intonaă „Valsul brun” sau altă moutate a zilei).

— Ce privești acolo, Germaine? de te plecă astfel spre etajul interior.

Tânără lată întrebată, se întoarce repede îndrăg, arogantă.

— E ultima nesocotință, pe care ți-o trec cu vederea, spune d-na Chapron.

— O! mă țineam bine, d-ră!

— Nu împotă! Accidentul seces-te repede!.. Și pe urmă este un tânăr la d-na Hervey!..

Era adevărat. D-ra Chapron tăcu-se prea târziu descoperirea alarmantă. Lupul ucide deodată „Stănel”.

— Această mică Germaine Loysel, subțire și întunecată ca o rândunică, în rochia sa de doliu, cu figura delicată, îngălbenită de timpuriu, cu părul blond-cenușiu, serioasă pen-

tru cei 18 ani ai ei, părea că voia să desmintă zvonurile rele, care circulau asupra modistelor.

Crescută de o mătușe rece și severă — căreia acum îi purta doliu — în copilăria sa, vărsase multe lacrimi, cari nu fuseseră șterse de o mână de mamă și care i îngălbeniseră, pentru mult timp, fața. Însă, de câteva săptămâni, obrajii ei se îmbujoraseră și îi venea să cânte într-una ca și celelalte fete „Valsul brun”. Și când urca scara, cu pasul său ușor, nu trecea fără o misterioasă bătaie de inimă prin fața ușei. Lupului: casa Hervey, era un flut și poezie en gros! Adesea, tocmai când trecea ea, clopoțelul suna tare și clar, ușa se deschidea, lăsând să se vadă, cochet aruncate pe picioare pe palisandru, pene de struț, mlădioase și ondulate, flori de satin și de velură... De asemenea, adesea un tânăr, înalt, brun, surzând, înainta până în pragul ușei, și privea sjacer pe mica vecină, al cărei păr de un blond auriu, sub toaca sa de țesut și sub ochelii ei, formau un contrast frumos, cu corșajii negru.

Peste puțin timp, se salutară, pe urmă schimbă câteva cuvinte, când se întâlneau pe stradă.

— Frumos timp, d-soară!

— Da, d-le! murmurau buzele ei, la întâmplare, în timp ce ochii lui ziceau în realitate:

— Frumos ochi ai d-soară!..

— Sunteți prea amabili d-le!..

Observația d-rei Chapron căzu în mijlocul acestei început de idilă, ca o piatră în mișcarea unei gramezi de vrăbiu. Germaine se gândi la aceasta toată ziua, gândind garniturile d-nei Thulle, pășoana ei. Căci ea nu putea să nu-i recunoască dreptatea.

— Și cu toate acestea, se gândi ea, în timp ce degetele sale subțiri așezau o crăciuniță de tranșăfiri, pe o pălărie de pai, dacă respingera orbește pe toți admiratorii, noi cestelalte, mici slujbași și lucrătoare, care n'aveam ca zestre decât cel 20 ani ai noștri și oasle de întâlnire strada, nimeni nu va putea vre-odată să se agite de noi, pentru unul din motivele... Și tânăra Germaine este un... D-ra Chapron ascundește: n'ar fi de loc serios din partea mea să-i incurajez!

Însă modista propuse, și primăvara dispuna. Când se întorcea în seara aceea spre „Stăna”, fu atrasă instinctiv de un parfum și de coloritul delicios al unei cărucioare cu tranșăfiri. Totdeauna se auzi strigăta drăguț:

— D-ră, d-soară Germaine... Ea își recunoscu tânărul vecin, care o salta.

— Permiteți-mi să vă ofer câteva flori... Germaine iubea mult florile, încât n'au curajul să refuze și să se ducă la „Stăna”.

Unde mergea Jean Hervey, intrând în această intrigă prin vătărică? El se uita pe sine, răpă de deliciosul farmec al mamei vecine, de nesocotita propriilor săi 20 ani, și de plăcerea strengărească de a dejuca supravegherea d-rei Chapron și d-nei Solivean.

Se putea foarte bine ca această „fată a talci”, al cărei natural amabil și sănătos, ieșit aproape neatins dintr-o copilărie tristă, să se mărginească la un flirt juvenil fără consecințe. Însă ioina Germainei, stăta timp lipsită de afecțiune, nu știa să glumească cu amorul. În fiecare zi, înfruntând raționamentele și remușcărite, dădea puțin din ea înșiși acestui vis nesocotit. Îi permitea lui Jean „să o întâlnească” la ieșirea din magazin și s'o conducă până aproape de poarta „Stănei”. Îi spunea cuvinte doțite ca cele din romane... În timp ce sărăcuța se plimba în vis — în ciuda trolempelor automobilelor care-i strigau în urechi — nevasta brutarului la comp-toar, vânzătoare de fructe din colț, negustoreasa de mărunțișuri din fa-

ță și băcanul de-alături o priveau, compătîmind-o:

— Iată cum se compromise una din micile de la „Stăna”. Sărmana tinereț!

— D-na Hervey!

— Iată-mă d-ră! Ce dorești?

— Am să-ți spun un lucru foarte grav.

— Mă sperii d-ră. Dacă este așa intră, te rog, la mine în birou.

— Ești în curent d-nă cu conduita fiului d-tale?

— Dar... d-ră, o cred excelentă.

— Regret că nu văd decât o iluzie. Jean nu are talent de cărmnitor. A produs un adevărat scandal!..

— Mă sperii, d-ră! zise d-na Hervey, cu o voce neîncrezătoare, puțin zeflemistă. Ajunge la fapt, te rog!

— Ei bine, la ora când pensionarele „Stănei” intră să dejenere, l'am surprins... Da, l'am văzut cu ochii mei, depunând o sărutare pe gâtul Germainei Loysel, care se scurta pe scară, înaintea lui!..

O! Nu se omoară cineva pensiono sărutare pe gât... Sunt prea decoltate fetele astea și... puțin o braznice, fără să te supăr.

— Germaine Loysel era cinstea „Stănei”.

— Înaintea sărutării?

— Înainte de a cunoaște pe fiul d-tale, d-nă. Mi-a mărturisit întâlnirile lor, pe stradă. Iat-o compromi-să în cartier...

— Ah! d-soară, păzește-ți mai bine oțetele!..

— Acum o pensionară, d-nă. Germaine e constentă de paguba sa. Însă nu numai pocăința face să-i curgă lacrimile... Simte foarte bine, că acolo unde fiul d-tale nu vedea decât un joc, dansa și-a pus inima.

— E supărător d-ră! Îi voi certă, când va veni. E tot ce pot să fac!

D-na Hervey era mai mișcată de cât voia să se arate.

— Iată îndrăzneala acestor mici felite fără familie și fără un gologan, care-și permit să ia în serios flirturile, cu fiii de omni-bogați!.. Peste trei sau patru ani, când Joana va avea vârsta de însumat, îl va căsători, cu plăcere, cu fata lui Nathaniel, a cărui casă „mergea bine”. Această Germaine Loysel era nebună, în adevăr, că a putut să creadă măcar un moment. E adevărat că o genită, delicată, tăcută... Tânără, de altfel 18 ani! Și deodată la gândul acesta, la amărăciunii și plăcuți, cari trec asupra d-zei repede, penele de struț, florile sălăștoare părăuă că se șterg un moment. D-na Hervey, ațvâșa importantă, bogată, se revende la această vârstă, ca un copil fără un gologan, fără pădure de creș, păr și dinți tăci... Și învâșă căsătoriei sale, cu defunctul tatălui Jean, îi apare apa de clar, semnând acestui început de idilă, încât îi păru rău că n'a făcut această apropiere mai de vreme. Aceste mici felite nici nu știu dacă cineva își bate joc de ele sau sunt iutate cu credință. Însă, grație cerului, tatăl lui Jean fusese un om cinstit... o inimă bună. Și... Clopoțelul răsună tare și clar. Jean apărură în magazin, tânăr, dar înalt, voimă, responsabil. Și d-na Hervey, cu o obidă în fața care d-ra Chapron nu se aștepta, îi întâmpină cu aceste cuvinte:

— În adevăr, nu te-ai fi crezut așa liber!.. Al compromis, ca să te distrezi, pe una din aceste oțete ale „Stănei”. Și ea, pe deasupra, s'a amoretat de tine.

În timp ce îl pune în curent cu vizita d-rei Chapron, confuzia și nerăbdarea, reflectate un moment pe fața schimbătoare a tânărului, se schimbă într-o hotărâre importantă și dulce.

— Iată un zgomot pentru nimic! Germaine îmi place. Sunt gata să-i cer mâna.

— La vârsta ta?

— Ei! Puțin mai de vreme sau

puțin mai târziu e tot una... Voi fi major peste câteva luni... și totdeauna m'am gândit să mă însor tâ-năr.

— Eă mă gândisem pentru tine, la fata lui Nathaniel.

— Foarte îți mulțumesc! Este oacheșe ca o cârtiță și autoritară ca un jandarm.

— Însă părinții îi dau 40.000 lei zestre.

— Puțin îmi pasă! Eă pe Germaine o iubesc. Și pe urmă i-am promis... asta nu se discută.

— Bravo copil ești, îi zise d-na Hervey.

Germaine Loysel — alba oită — a părăsit „stăna”, în rochie de mireasă. Însă cele mai bune lucruri își au și răul lor. Norocul Germainei excită grozav imaginația micelor cu nasul scurt, care-și așteaptă viitorul cu nerăbdare. D-ra Chapron, care știe că nu toate visele se realizează, își dă mai mare atenție ca nici odată, pentru a le împiedica. Romanțele și-au luat un nou avânt și afară de: „Tăceți odată!” al d-nei Solivean, „Stăna” seamănă din ce în ce cu o colivie.

Trad. de Aurel Teodorescu

Ce trebuie să știe fetele

Urcând alea „Carmen Sylva” împreună cu două domnișoare tinere, se deschise vorba despre flirt și — fără ca d-lor să știe că vorbesc cu scriitorul acestei cronici — au aprobat articolul meu precedent, mirându-se cum de se găsesc femei și fete cari să dea ascultare minciunilor și flecărilor unor tineri, cari după îmbrăcăminte și mers se văd că sunt ușurateci.

Aceste domnișoare au avut norocul de a primi o educație rațională, în care nu li s'a ascuns realitățile vieții. O mamă devotată și pricepută le-a satisfăcut la timp cu măsură curiozitățile firești ale vârstei. De ce s'ar fi sustras de la această îndatorire? De ce ar fi împărțit prejudicial unei pudori rău înțelese și rău simțite? Pentru ca să lase la întâmplare instruirea copiilor asupra unor lucruri atât de însemnate în practica vieții? Pentru ca să lase pe seama „prietenelor” fetei această sarcină? Da, mama nu este oare din natură cea mai sinceră și cea mai apropiată prietenă a copilei sale? A ținea-ascunde unele lucruri pentru copila sa, are de urmare ca și a cere să se ascundă de mama sa și o domnișoară bine crescută nu trebuie să aibă nici un secret, absolut nici unul, față de mama ei.

Sunt două momente, în special, în viața oricărei domnișoare, două momente, critice, cari trebuiesc cu atenție și cu pricepere pregătite, și supravegheate. Spre vârsta de cincisprezece ani se încep simptome fizice și morale, cari pot inspăimânta ori cel puțin turbura copilele, dacă nu sunt prevenite și lămurite la timp. Cunoșc fetele atât de streine de mama lor, atât de ruginoase din fire, în cât imediat trebuie să se lămură să se înțelegă pe mama lor de prima criză menstruală! Și dacă cumva n'au aflat de la colega sau prietena despre existența acestui fenomen normal, sunt expuse să-și facă spaimă degeaba sau să neglijeze îngrijirile cerute de igienă în această împrejurare.

Asemenea cazuri n'ar trebui să se întâmple niciodată. Ori-ce copilă trebuie să fie prevenită și sfătuită la timp de către mama sau ruda care-i poartă grijă. Mai ales că măsurile igienice nu sunt deajuns. Adesea în epoca critică a fetelor se ivește o ușoară turburare sufletească, în cât e neapărată de trebuință să fie supravegheat și îngrijit, dacă nu voim să devie neurastenice sau să sufere alte consecințe pentru toată viața.

În special trebuie combătută ma-

tancolia din timpul pubertății. Se recomandă lectura aleasă, cultivarea muzicii sau picturii, sporturile afară de zilele de indispoziție și mai cu seamă gospodăria. Orice fată sănătoasă la minte și la trup găsește plăcere în activitatea măruntă a gospodăriei. Această plăcere firească trebuie încurajată, căci ocupă timpul fetelor, le împiedică de a citi romane fantastice sau a se lăsa pradă reveriei, care le sdrucină nervii, le prăpădește sănătatea și le face incapabile de a fi bune soții și mame.

Tânără fată care a prins gustul frumosului și al rânduieii, căreia îi place să-și facă singură multe lucruri trebincioase îmbrăcăminteii sau camerei sale, care nu poate suferi trândăvia și flecăriia, care se deprinde să ia viața în serios, așa cum este, cu plăcerile și durerile ei firești, o asemenea fată e pregătită pentru căsătorie, căci își poate face bărbatul și copilul fericiți. Fericiți? — veți spune că afirm prea mult. Atunci, dacă e vorba să precizez, voi zice că o asemenea fată este capabilă să devină o bună tovarășă a vieții unui bărbat, căci îi îndulcește traiul și-i procură mulțumiri sufletești, pe care nu le-a gustat în viața lui de celibat și pe care în zadar le-ar căuta în afară de căminul familiei.

Dar sunt multe lucruri pe care ar trebui să le știe fetele, mai ales când încep să se gândească la măritiș. De aceea voi reveni, poate, asupra acestor chestiuni în cronica viitoare. În tot cazul recomand tinerele mele cititoare cartea doctorului A. Nossin: „Ce qu'il faut que toute jeune fille sache” (editura Nilsson). Vor fi și alte asemenea cărți, poate și mai bune, dar nu recomand decât ceea ce cunosc.

Aladin

Călătoria primului ministru francez în Rusia

D. Poincaré, președ. consiliului din Franța și comandantul vasului „Condé, pe bord.

Convorbiri astronomice

ASTRONOMIA MODERNA

Sunt mulți, cărora când le vorbești de ultimele descoperiri ale astronomiei, li se par că le spui basme. Așa de pildă, dacă vei spune unui profan, că în cutare stea se găsește : fier, calciu, hidrogen, sau poate și fosfor, va zâmbi cu neîncredere. Cu toate acestea nimic nu e mai simplu. Astronomia modernă are un mare ajutor în spectroscopie și toată lumea poate să priceapă ce e un *spectru*, dacă dă numai puțină atențiune.

De câteori fiind copii, nu vă veți fi amuzat cu vreo prismă de pelicantru, pe care dacă o așezi în dreptul unei raze de soare, ați văzut îndărătul ei o bandă cu culorile curcubeului, de la roșu până la violet. Banda aceea se numește *spectru*. Lumina albă cu ajutorul prismei aceleia se descompune în culorile frumoase ce le observi. Dacă pui acea prismă în dreptul unei lămpi, sau lumânării, vei obține tot un *spectru*. Experiența aceasta a făcut-o fizicianii, pe ei îi priveau analiza razelor de lumină, dar ea interesează și pe astronomi, care se ocupă cu atâtea corpuri luminoase, cu stelele-sori.

Dacă observi cu ajutorul unui instrument special *spectrul soarelui*, cu un fel de mic ochian și dacă prismă e curată și bine așezată, vei vedea că în *spectru* se află nenumărate linii subțiri întunecate. Intregul *spectru* e brăzdat cu asemenea linii, care în orice *spectru solar* își păstrează numărul și pozițiunea lor unele față de altele.

Să ne închipuim că obținem *spectrul unei lumânări*, dacă în lumânare arzi un metal oarecare — bine înțeles prea puțin pot arde în flacăra unei lumânări — observi că în *spectru* apar imediat anumite linii. Deci metalul acela are proprietatea să le producă. Dar acele linii le observi și

în *spectrul soarelui*. Aceasta dovedește că și în soare arde metalul în chestiune, sodiul de pildă.

Fizicianii au întocmit o adevărată hartă a zecii de mii de asemenea linii, care corespund la anumite corpuri chimice. Astfel s'a aflat ce corpuri chimice se află în soare. Dar stelele au și ele *spectrele lor*. Studiindu-se aceste *spectre* s'a găsit că unele conțin linii ce se află și în *spectrul soarelui*, altora le lipsesc anumite linii și au altele care dacă nu se află în soare, sunt știute din experiențele de laborator, căci fiecare corp chimic are *spectrul lui*, liniile lui proprii. Astfel, se poate afla fiecare stea ce corpuri chimice conține. Studiul *spectrelor* se numește *spectroscopie*, iar instrumentul întrebuintat e numit *spectroscop*. Astronomii și fizicianii care îl întrebuințează se numesc *spectroscopiști*. Tot cu ajutorul *spectroscopului* se poate ști care sunt stelele care vin drept spre noi, care fug de noi și anume cu câți kilometri pe secundă și în sfârșit tot ei servesc să ne spună, dacă în jurul vreunei stele-soare se învârtesc vre-un alt soare mai mic și foarte apropiat, care nu poate fi observat nici cu cele mai mari lunete din lume.

Am vorbit puțin despre *spectroscop*, căci vom avea prilejul să descriem altă dată lumii stelare foarte curioase, care au fost descoperite numai cu ajutorul acestui instrument minunat. Stelele duble, care numai cu ajutorul *spectroscopului* sunt recunoscute ca duble, se numesc „stele duble spectroscopice”, sau „binare spectroscopice”. Aceste sisteme sunt dinre cele mai minunate, căci de multe ori dăm peste trei-patru sorți apropiați, ce se învârtesc unul în jurul altora. Soarele nostru e singur, nu are nici un însoțitor luminos, ci numai un cortaj de planete, de cor-

puri întunecate. Stelele binare spectroscopice pot să aibă și ei planetele lor, dar ce omeniri vor fi existând pe asemenea planete? Cine poate să ne spună? Privești stea trebuie să fie însă foarte curioasă. Am vorbit altă dată de vârsta stelelor; și ea tot cu ajutorul *spectroscopului* e cunoscută. Vedeți deci ce însemnătate are acest instrument și merită deci să spunem câteva cuvinte despre el.

În numerele viitoare vom putea deci să ne aventurăm în câteva lumi stelare curioase, cu toată încrederea în descoperirile astronomilor moderni.

Victor Anestin

Povestea desertăciunii

După MARK TWAIN

Trăia odată, de mult, un băiat tare cum se cade, căruia i se spunea Ion Damian. Avea băiatul părinți — oameni așezați și gospodari cu cinste în satul unde erau — de care asculta orbește ori care le-ar fi fost poruncile lor.

Când nu avea școală, și nici lecții de învățat, nu umbla ca alții de-o seamă cu el, la hoinărit, la joacă și și la scâldat, ci ducându-se în fundul grădinei, se pune a citi una din cărțile de povești din care își cumpăra în fiecare săptămână pe prețul câtor-va golăni. Acolo, la umbra vre-unui pom, mistuia el pagini, din cărțile pe care îi îngăduia vârsta să le înțeleagă.

Băieții ceilalți se mirau de ce adică Ion Damian nu-i și el ca ei, de ce nu merge și el la joacă ori la scâldat, de ce nu se urea să ia și el ouăle din cuiburile păsărelelor, ori gă strice culcușurile rândunelelor, precum și de ce nu prinde și el vră-

biți cu lațul ori cu porumb muiat în rachiu.

Secretul cel mare era însă că Ion al nostru fusese biruit de frumusețea minunatelor istorioare din cărțile asemenea minunate, precum și de basmele ce vorbeau așa de bine de feți-frumosi ce grozav se mai luptau cu zmeii, cu balaurii, cu mamele pădurilor și cu fiarele cele mai groaznice. Ceea ce-i plăcea erau mai cu seamă istorioarele ce spuneau de băieți, ca el, care făceau tot fapte frumoase și erau iubiți de toată lumea.

Dorința lui cea mai mare era să poată face și el fapte asemenea copiilor dați ca model în istorioare. Ar fi voit să se vadă cândva, într-o carte d'astea: „Ion Damian e un copil cu minte și ascultător care prin fapte bune desvătă pe copiii de-o seamă cu el, de obiceiuri urâte...” etc. Și, ca încheiere, cam așa: „Făceți copii ca Ion și veți fi fericiți!”

Vedeți, asta era visul lui. Știa că era greu să fie așa de bun și de răbdător ca acei copii, dați ca model în istorie. Multe din poveștile astea se sfârșeau cu moartea aceluia de treabă, băiat dat ca pildă, și o poză — de jumătate pagină — la sfârșitul poveștii, arăta pe mititelul cel cu minte pus într'un sicriu împrejurul căruia, părinții, preotul, învățătorul ședeau cu capetele plecate. Asta de ce? — fiindcă băiatul cel de treabă murea din pricina bunătății sale, voină a scăpa pe vre-un altul de cine știe ce nenorocire.

Atunci lui Ion Damian mai că-i venea a plânge văzând ce sfârșit aveau acei copii care umblă după bine — numai după bine. Ochii i se umezeau și, negreșit — își zicea — că fie pe patul morții, va chema pe cei din juru-i și le va spune dorința lui de a fi trecut într-o carte de povești ca răsplătă pentru binele ce le-a făcut și va ține o cuvântare frumoasă... Iar numele îi va rămâne de pomină și toți băieții, citind istoria vieții lui vor striga cu bărbăție :

— „Copii, să ne purtăm cinstit cum s'a purtat Ion Damian!”.

Peste câțiva timp, Ion își puse în gând să aducă la îndeplinire acel simțământ al binelui pe care îl dase cititul de cărți sănătoase. Umbla să întâlnească răi în cale, să-i povățuiască, să le arate proasta lor petrecere, și la nevoce, chiar să le citească din istorioarele cele bune.

Într-o zi eși afară la câmp să se plimbe puțin. Cum se plimba așa, văzu o șleahtă de copii nebunateci care legaseră pe un biet cal cu o funie de picioarele de dindărăt, și făceau mare haz de cazna de a umbla a sârmanului animal.

Atunci Ion merse de le făcu o strașnică morală și se apucă să deslege picioarele calului, care nu făcea altceva de cât să sară ca lăcustele. Cum se văzu liber calul, socotind, se vede, cu capul lui de vită, că salvatorul poate să-i fi fost și protivnicul, bine-cuvântă pe Ion, cu o zdravănă copită, tocmai unde pusese băiatului alde taica popa sfântul mir...

Băieții cei răi, văzând asta, o rupseră de fugă; așa făcu și calul și numai pe Ion îl găsi, într'un târziu, un om de omenie, care, cunoscându-l îl duse acasă, de unde băiatul nu mai eși vre-o două luni și mai bine, stând numai în pat, pe pernă moale, înfolfit la frunte, unde-i pusese alde taica popa sfântul mir... și unde acum avea goșgoșea gaură.

La două luni, când se ridică, rămase cu un semn cât frunza salcămului de mare.

Isprava asta în loc de a-l curăți de simțământul lui îi dete și mai mult avânt. Știa că citise, că mai toți băieții din istorioare trecuseră prin multe pățanii până la isbândă. Cum ar fi putut el fi pus, negru pe alb, în paginile unei cărți de istorioare, dacă n'ar fi putut a spune că înainte de isbândă a căpătat o pecete pe frunte, bașca câteva bătaii?!

Era cald, prin luna lui Cuptor, și,

de cum sosi amiaza, Ion porni spre gârlea satului, nu spre a se desbrăca să se scalde, ci numai spre a-și muia o leacă capul în apă să se mai răcorească! Vedea, că a se scărda nu cuprindea roșulele lui — de cât acasă în copac — fiindcă răul îl vor da afundă treabă care iar putea îneca. Ba regulile îl grăia foarte aspru că nu șade bine unul băiat care vrea să fie trecut drept model în istorioare, să facă lucrul ăsta.

O, dar când veni acasă, i-ai fi plâns de milă. Bielele lui toate de în alb erau negre de nămol și nămol mai avea prin cap, pe față, pe mâini și pe picioare. Inșă, lucru ciudat: el părea chiar mulțumit cum era!

— Ce-î cu tine mă? îl luară la zor tată-său și mă sa.

— Nihiu, ce să fie... nu vedeți ce e? Iacă te m'am dus la gârlea, eu gând să-mi împlinesc obiceiul meu: să-mi vâr capul în apă să mă răcoresc... când tocmai voiam să fac lucrul ăsta, văd o leacă mai naintea mea, o ceată de copii gol carți țărăni de urechi, spre mijlocul apelor, pe un biet căine și apoi de acolo, din mijloc, îi dădeau drumul spre mal. Căinele, săracul, sosea, cu chiu cu vaf, la mal, unde-l aștepta unul din răi care punând mâna pe el îl dă în primirea celorlalți... și începea de la cap petrecerea lor cea proastă! El atunci, lăsând de o parte treaba ce voiam să fac, m'am dus într'acolo și așteptând pe bietul căine în vremea când venea din mijlocul gârlei, gâfâind și cu limba scoasă de oboseală, îmbrâncind pe cel ce-l aștepta la o parte — căci era mai mic ca mine — am pus mâna pe căine și l-am făcut scăpata... Dar ceilalți oșind din apă, — m'aniost că le-am stricat petrecerea — mă luară și... uite mă făcurea cum mă vedeți!

Tată-său, după ce-l ascultă, îi zise fierbând de mânie:

— Blestematule... nu ți-a ajuns că ți se spărsese capul... acu mai trebuia să-mi vii și hoit de nămol!

Și luând dintr'un cuiu pe „Sfântul Ilie”, înpletit în șapte curele, se puse a-l „ciupi” pe spinare, de răcnea bietul băețuș ca din gură de șarpe.

— Na, să te saturei de a te mai amesteca în treaba altora — îi zise bătrânul după ce-l „ciupi” strânic.

La urmă chin pe biată mă-sa trebuind să-l curețe de nămol și să-l prănească!

După ce scăpă cum putu, Ion fugi în fundul ogrăzii și acolo plângând într'ascuns, se jură să nu mai facă nici un bine — toată truda lui fiind de a surda: nici un scriitor de istorioare nu gândea a-l pune în cărțile sale... încă și badea Nicolae, dascălul satului, scrisese o mică cărtușie cu istorioare și cu toate că știa de cumintenia lui, precum și de bucuria ce i-ar fi făcut punându-l în cartea sa, cu toate astea dascălul nici gândise; puse însă în cartea sa băeții care el ar fi jurat că nu la văzet sau cumpărat nici odată și care nici că erau în satul lor...

Trecuseră trei ani la mijloc în care timp Ion Damian nu se putu curăți de simțământul cel-avea. Așa când vre-un băiat arunca cu pietre ori se cățara după cuiburi, ori batjocorea pe vre-un cerșetor, el nu se putea ține fără a-i face puțină morală... De și se făcuse voinicel—treisprezece ani — el tot gura cerea să mântue și chiar de ar fi fost hult și lovit cu pietre, el tot mâna n'ar fi ridicat să dea. În gând, nu putea însă să mintă că d-ar fi spus cândva, în vre-o carte de povești în felul celei a lui badea Nicolae dascălul, din momentul acela ar înceta de a mai avea ceva cu băeții cel răi...

El vrea — și vrea cu orice chip — să stârneasă în juru-i o futună de cuvinte laudăroase și toată lumea să-l privească cu căldură și să caute la el ca la un inger coborât din Nemărginirea neprihănită și împede în Tina turbure și plină de păcate... Într'o zi învățătorul satului n'au de lucru și-i spuse băiatului nostru

că pentru că sfârșise cel dintâi cele cinci clase câte erau, și mai apof fiindcă fusese totdeauna un băiat tare cum se cade — în curând — scriind și el o carte de istorioare îl va trece și pe el, dându-i drept pildă ca să fie în vecl' de vecl' o podoabă a satului, ha chiar să-l meargă numele și prin alte părți. Și de atunci Ion aștepta puțin de bucurie și de nerăbdare dând, în același timp, dovadă de faptele cele mai frumoase.

Dar iată că cartea ese la tipar și Ion, care a avut nesocotința să dea zvon, cumpărând-o, e silită să vadă că fusese amăgit. Incepu a plânge foarte încredințat că d. învățător nu-l de cât un șarlatan din ceal' mai mară. Inșă peste cât-va timp pimește o scrisoare de la d. învățător unde dumbealul își cere ertare pentru faptul că-l trecuse cu vederea. Băiatului îi mai veni inima la foc și asta nu-l lucru prost ca un învățător, ou în roată firea, să ceară ertare de la el, un copil la urma' urmilor — și pentru ce? — pentru faptul că fusese trecut cu vederea de a fi pus model într'o carte de istorioare.

Cercetându-și odată Ion ultimele cărți de istorioare, cumpărate în timpul din urmă, văzu scriindu-se acolo de băeții cari sfârșind școala satului lor se duceau prin orașe și învățau acoto meserii bune și erau meșteri mari făcând cinste satului. Inșă numai câte câțiva: cea mai mare parte rămânea în satul de unde erau, pentru plugărit.

Așa stând lucrurile își zise Ion că el ar fi bun de un meșter care să facă mai târziu cinste satului lor — și, pentru că se și cam descurajase a tot face pe vindecătorul de obiceiuri rele, — porni într'o bună dimineață către orașul apropiat.

Aci ajungând, intră la cel dintâi atelier care-l fu în cale și îndemănă. Era aci un meșter cisman care văzând făcăianul ăsta îl întrebă ce ce-avea.

— Vreau să intru la meserie — răspunde băiatul nostru.

La care meșterul — privindu-l de la cap până la picioare și de la picioare până la cap — îl hotără că nu-i trebuie ucenic.

De unde să știe băiatul că dăduse peste un om îndrăcut, care căta drept ucenic, oament de însurat având treburi nelinchipuit de grele, bașca copil' cari trebuiau dădăciți!

De geaba scoase el din suman scrisoarea învățătorului, arătându-i-o ca să-l încredințeze peste ce neprețuită comoară și model de ucenic a dat, că meșterul abia aruncându-și ochii pe hârtie îi zise, îmbufnat parcă n'ar fi fost în apele lui:

— Ia cară-te de-aci măi „tâncule” că n'am afac'e cu tine!

Asta era ceea ce nu putuse crede. Peste unid ca el, care are încă și o scrisoare de cinste, nu dai pe orice cărare — iar maistrul ăsta îl isgonise ca pe un negustor care vine să-l facă a-l târguț cu de-a sila...

El știa că băeții, cari ad asemenea scrisori sunt primiți ori unde cu brațele deschise.

Băiatul își suci desnădădui picioarele în spre satul lui gândindu-se ce nenorocos este.

Dar când să iasă din oraș hap, la o răspântie un biet copilș, ca de vre-o 6 anișori, ducea o pâine mare în brațe și pe care, în minuta aceea, o hainăa libnă, vola să i-o smulgă.

Vrednicul nostru Ion îl veni în gând să scape pe copilș, așa că gonit ca un glonț, să-l smulgă din ghiarele hrăpitorului împreună cu cea mare pâine, cu o schiopă mai puțintică ea purtătorul ei. E drept că isbutise să facă lucrul ăsta, dar pe când copilul se depărta, dând un chiot de bucurie că-i sosise scăparea la timp, hămănașa mănioasă de amestecul prietenului nostru, fără prea multă vorbă îl infipse mâna în gât. Fără mincună că Ion de și copil' dar în făcut să puge vrând-nevrând pământul, dacă în vremea

aceia n'ar fi esit, dintr'un tufis, alți doi. Câteși trei după cel băbură zdrăvan, îl făcurea scăpata, fiindcă la strigătele băiatului, nesțru, se pornea a curge un întreg puhoi de jume.

El, care credea că ăștia aveau de gând să-i dea pielea la tăbăcit sau să facă din ea cel puțin o tobă, văzând venindu-i atâta lume în ajutor se puse a povesti tuturor, fapta lui și, când începură a curge laudele, mai că-si uitase că-i jumultit în cap și că are infipturi de unghii pe gât.

Nu mai că se rugă lui Dumnezeu: prin mulțimea asta să fie și vre-o scriitor de istorioare ca hainicil lor dascăl Nicolae ori ca doboru învățător...

Odată se duse Ion spre o cânta pe niște copii înrăiți, cari fugeau de acasă și de la școală, vrând să le facă o muștrare strânică, pentru faptele lor. Îl căută cam multșor și numai în cele din urmă reuși a da peste ei tocmai la „Răpa Dracului” — cale bună de sat.

„Răpa Dracului” era o prăpastie adâncă cu peretii de piatră și în al cărel' fund, la o mare adâncime, o apă curgătoare șmura făcând un ochiș mare și spume. Apa asta isbea dogit în lespezite bătrâne aducând un răsunet fioros care destepta pustietățile.

Aci cinci băeți, dintre cel mai răi, legaseră de un pom, ale cărui ramuri atârnau la intrarea prăpastiei, pe un biet cotoiș împeștriat cu galben: Ion recunoscu colorul părintelui Vasile. Bietul animal fusese strâns de picioarele dindărât, capul atârând în jos, cu o sfoară pe care nesocotitil copil' o coborău, puțin câte puțin, spre fundul prăpastiei. Martirul neamului pisicesc miorlăia jalnic, chemând ajutorul celor din depărtări...

Pe Ion îl trecu un fier prin tanțul spinării. Apucă de sfoară și o tragă în sus și să deslege pe motan și în același timp svării, muștrător ochil spre căpetenia stricatilor: un băețuș numit Tică.

Se pregătea cum spuserău, să deslege motanul când iată că văsări, ca din pământ, badea Nicolae dascălul. Cel cinci netrebnici se făcurea nevăzuți. Rămânând numai amândoi, el vru să înceapă a povesti dascălului cum dase peste cei cinci copii în momentul de a jertii groazniciei prăpastii pe acel marș și blând motan, dar n'apucă să înceapă vorba, că dascălul îl și luă la zor — atât de plir de necaz, că parcă turbase.

— Ha! îndrăcutule — îi zise el — vrei să treci drept băiat așezat și când colo umbli pe unde a întărcat dracu copil' ca să chinuști pe niște neputincioase animale! Nesocotitule: motanul părintelui Vasile! Stai că-ți arăt eu... ia poștină să te satureți!

Și hârșit o palmă zdrăvană, cum numai dascălul putea da, cu mâna lui de fier, că băiatul își simți obrazul ca ars cu un fier înrosit.

Dar iată că în minuta aceea se mai întâmplă ca bietului nostru Ion să-l scape pământul de sub picioare — fiind prea în marginea prăpastiei — astfel că, el văzându-se plutind în gol, se atârna cu repeziune de picioarele dascălului Nicolae care, strâns ca într'un clește, se poticni urmând pe băiat. Amândouă merșeră cu mare tâmbălău spre fundul prăpastiei unde puternicil ochiș de apă inspumată îl înghiți nemestecată, lingându-și cu plăcere buzele...

„Iar pe pietrele colțuroase din fundul râpei rămase o mânăla roșie spre care undea bietul motan, nemal având cine-l trage sfoara...”

Și așa fu cu Ion Damian, care n'avu fericirea să se vadă pus într'o carte de istorioare și nici să moară în felul tuturor oamenilor și nici să-și fie bine cuvântul logos plânit, cu tot binele cel- făcuse și pe care tăbănarul lui suflet' l-a povestit poate celor 24 de vameși ai văzduhului ca ei să-i lase liberă calea spre raiu...

Se stinse muncind la o treabă pe care nu-i rugase nimeni să o facă și pentru care cerea plată tocmai de la acel cari nu erau de fel îndatorati să i-o dea...

Nu s'ar fi știut ce s'a făcut cu el, cât și cu dascălul Nicolae, dacă la trei zile nu s'ar fi dat peste ei, în mersul apelor spre satul vecin. Și mult mai erau umflați, parcă ar fi fost curcani îndopați cu nuci.

Nicolae Predescu

POEZII DIN POPOR

FATA SOARELUI

Pe cununa dealului
Merge fata soarelui
Și frate-său după ea.
— Hei, tu surioara mea,
Hei, tu soră, tu mierde!¹⁾
Fă colac din nouă grde,
Blem, soră, la cununie.
— Hei, tu frate vișșcrăiu,
Ce haznă²⁾ ți-î de crăie
Dacă mintea ți-î brudie?³⁾
Eu atunci frate m'oiu dute,
Dacă tu nima ți-î face
O morișcă de aramă
Să motive fără vamă
El atâta și-a dâmblat,⁵⁾
Până moara și-a gătat.
Fără camă-a măcinat.
Si napoi s'a dânturnat.
Hei, tu soră, tu mierde,
Fă colac din nouă grde,
Blem, soră, la cununie.
— Hei, tu frate vișșcrăiu,
Ce haznă ți-î de crăie
Dacă mintea ți-î brudie?
Eu atunci frate m'oiu duce,
Dacă tu nima ți-î face
Pod de aramă
Peste vamă,
Pod de argint
Peste pământ
El atâta și-a dâmblat
Lumea toată a nconjurat,
Pân'acestea le-a gătat
Inapoi s'a dânturnat
— Hei, tu surioara mea,
Hei, tu soră, tu mierde,
Fă colac din nouă grde,
Blem, soră, la cununie.
— Hei, tu frate vișșcrăiu,
— Ce ți-î haznă de crăie,
Dacă mintea ți-î brudie?
Eu atunci, frate, m'oiu duce,
Dacă tu i nconjură
Tot nima toată lumea,
Și nicăeri nu-î afla
Tot o soață ca și eu,
Să-ți placă, frățuică, zău.
El lumea a nconjurat
Numo tot în lung și lat,
Soață ca ea n'a aflat.
Inapoi s'a dânturnat
Și din grai a cuvântat:
— Hei, tu soră, tu mierde,
Fă colac din nouă grde,
Blem soră, la cununie;
Lumea o-am nconjurat,
Ca și tine n'am aflat.
— Hei, tu frate vișșcrăiu,
Ce ți-î haznă de crăie,
Dacă mintea ți-î brudie?
Eu atunci, frate, m'oiu duce,
Dacă tu frate-î chemă
Tot stelele
Drăstele,
Căcele mi-s verete,
Luceferu de stegar.
Căceia mi-s veri primari,
Și soarele socru mare
Căcelo mi-a fost tătore,⁶⁾
El atâta și-o dâmblat
Până pe ei i-o chemat:
Inapoi și-a dânturnat.
— Hei, tu soră, tu mierde,
Fă colac din nouă grde,
Blem soră, la cununie.
Câte-ai zis tu cu gura,
Le-am făcut eu cu mâna;
Căi te-ai gândit tu cu gândul
Le-am plinit cu sufletul.

1) Cu ochi albaștri

2) Să mergem.

3) Folos.

4) De copil, neapătă.

5) Umblat

6) Tată.

— Hei, tu frate, vițșeraiu,
Ce ți-ă haznă de crăie.
Dacă mintea ți-ă brădie?
Eă colacul t-oii gătă,
Da unde lume și-a și,
Unde 'n lume ne-om găsi,
Unde om găsi popa-anume
Ca pe noi să ne cunune?
— Soră, suroreaua mea,
Eă atăta mi-oii umbla
Până popa ne-om afă,
Noi, soră ne-om cununa.
Ea de nuntă s'a gătă,
Și grăuș a măcinat,
Și colacul l'a gătă;
La biserică a ndemnat,
Mers'a și s'a cununat.
Popa-a prins a i cununa,
Icoanele-a blestema
Și pe jos toate-a pica,
Și icoana precești
Din fundul bisericii
Ea a prins a lăcrăma
Și din gură-a cuvânta
Că nu-ă popă cu dreptate,
Cunună soră cu frate.
Sunt feciori pe alte sate,
Sunt și feciori cu struțuș⁷⁾
Sunt și fete cu cunună,
Pe care el să-ă unescă
După legea omenească,
Dară nu frate cu soră,
De minunea tuturor.
S'a gătă de cununat,
Ei pe drum s'ă ndemnat.
Când a fost pe pod de-aramă:
— Lasă-mă, frate, de mână,
Să-mă ridic-o podea 'n loc,
Să văd, ave-a-om noroc?
El de mână a lăsat-o
Ea podeaua-a ridicat-o,
La apă că s'a uitat
Și din gură-a cuvântat:
— Hei, tu frățiușul meu,
Spusu-țiam frățiușă ție:
N'ăi noroc să ai soție —
Acestea de le-a grăit,
Iară la drum a pornit.
Când a fost pe pod de aur.
— Lasă-mă, frate, de mână
Să-mă ridic eu o podea,
Că mă uit la Dunărea,
Cămu curd laerămă prin ea,
Frățiușă, de jalea mea:
De jale și de bânat,
Drept ce noi ne-am cununat
— El de mână o-a lăsat;
O podea a ridicat,
Și-acolo s'a aruncat,
Tot din gură-a cuvântat:
— De cât păcate cu frate
Mai bine cioante 'necate,
Tot hrănușu peștilor
Și cuibușul racilor,
Rădăcină răchitelor.
El atăta și-a dămbat,
Până pe ea a daftat
Și pe ea a dngropat
La biserică sub prag.
Și de jale și bânat
Inima 'n el a crăpat
Și pe el l'a îngropat
La biserică sub prag.
Când a fost pe la anuș
Din el vădrea un ruguș,
Și peste vre-o trei zile
Ea s'a făcut floricea;
Când era slujba măi mare
Rugușul se întindea,
Rujita a coprindea,
Toată lumea se ciudea.⁸⁾

(Maramureș)

Un grup de ofițeri aviatori fotografiați la Cotroceni

D. locot.
SturzaD. locot.
CăpșaD. locot.
PopovicD. locot.
PărvulescuD. locot.
RadulianD. inginer aviator
Chazel de SassD. locot.
Fotescu

PROMETEU

de PETRE ISPIRESCU

Spune la cărțile păgânești că la începutul începutului lumii erau numai Zeii și Zeițele. Pe atunci mai marele zeilor se numea Saturn ori Cronos, ceia ce pe limba noastră se tâlmăcește timpul sau vremea. Acest zeu, de teamă să nu-și piardă scaunul domniei sale zecești, își înghițea copiii, de cum îi naștea nevastă-sa. Aceasta nu mai putea de dor să aibă și ea un copil; și astfel o întoarse și dansa la siretlic. Odată, când născu gemeni o pereche de pui de zei, pe Joe și pe Junona, în loc să-i dea soțului ei să-i mănânce, îi ascunse; iară lui Saturn ori Cronos îi dete două bolovanți de piatră, înfășurați în scutece, de-i înghiți. Nătarăul de domn al zeilor, nu simți. Ar fi putut să-i dea și altceva, că el tot ar fi înghițit, atât era de nătâng.

Joe, după ce se făcu măgădău mare, răsturnă pe tată-s'o din scaunul domniei și se puse în locu-i, apucă trăznete și fugerile în mână, și apoi să te ții până să nu te rupi căci, pe ori-cine cuteza să se scoale asupra lui, îl rostogolea din înaltul cerului, trăznit și fulgerat. Uriășul Prometeu, vâr bun cu Joe, și din firea lui blajin, drept și ocrotitor al asupriților, adesea muștra pe Joe pentru nelegiuirea ce săvârșise, dând pe tat-s'o jos de pe scaun.

Din pricina aceasta, mai marcele zeilor se uita la dansul tot chiondorăș și îi vorbea cu gura altuia, cum se zice. Prometeu, dacă văzu așa, trăia mai de-o parte de adunarea zeilor, cu frate-său Epimeteu, și se puse pe fel de fel de născociri.

Mai întâi, ce-i veni lui în minte, se apucă de făcu din humă niște oameni, după chipul și asemănarea zeilor. Apoi le dete suflet din însăși viața sa de zeu.

Ne mai putând de bucurie că isbutise a-și face soți cu care să-și petreacă urâtul în singurătatea lui, departe de adunarea zeilor, începu să se joace cu dânșii, ca niște copilăndri nevinovați ce erau ei cu toții.

Auzind Joe chicotele lor de răs și sgomotul ce făceau ei, sbeguindu-se și jucându-se când de-a baba oarba, când de-a leapșa, ori de-a fețele, se duse să se uite ce putea să fie asta. Când văzu ei oamenii asemenea loruși, încrunță sprânceana și se oțără de supărare. Pasă-mite, Joe crăpa de necaz, cum de să nu-i trăznească lui prin cap, ca el să fi făcut

această minune. Vedeți d-voastră, hem el priceput, nici cu gândul nu gândise, necum să se fi apucat să facă, netrebnicul!

Tăcu, deci, că n'avea încotro. Prometeu însă, carele n'avea la inima lui nici un viclesug, își învăță pe soții săi cum să se teamă de zei. Ba încă îi îndemna să le aducă și jertfe.

Văzând așa Joe, de ce mergea, d'ăia se întindea ca pecinginea: ba, lasă-mă în casă; ba, lasă-mă sub pat; ba, lasă-mă și în pat, povestea ăluia. Nu se mulțămii el să-i aducă jertfă oamenii câte o vită; ceru să-i aducă zece deodată, ba câte cincizeci, ba câte o sută.

Bieții oameni făcură precum li-se cerea, numai să se arate că sunt supuși. Lui Kir Zews, adică jupânul Joe, îi rade mustața când vedea atăta hoit: lua tot, și oamenilor nu-le lăsa nici măcar cât să pue pe o mășca. Vedeți lăcomia de Zeu!

Asemenea jertfe, de câte o sută de vite d'odată, se numiră ecatombe.

D'acolo au luat cărturarii vorba de zic, când se face vr'o măcelărie de oameni cari se țin tare de vr'o cugutare, ori se jertfesc dorintele mai multora pentru glasul unuia singur, d'acolo zic, s'a luat cuvântul de serie în cărți: *că în cutare, ori cutare pricină s'a săvârșit una sau mai multe ecatombe.*

Noi pre limba noastră a groasă, dar sănătoasă, zicem: la cutare, ori cutare lucru s'a făcut mare prăpăd de oameni. S'a făcut pe gustul cutăruia, dar s'a făcut mare jertfă de popor.

Se măhni până în suflet Prometeu când văzu până unde merge calicia Zeului Zeilor. Nu vedea el oare că Joe se pusese cu deadinsul să amărăscă și să năcăjească ființele făptuite de dansul?

Astfel fiind, pismașul de Joe începu a trimite oamenilor pe pământ feldelul de trude, de necazuri, și de nevoi. Prometeu, cum simția de unele ca acestea, numai de cât puneă mâna pe aceste răutăți și le închidea într'un tronșor ce și-l făcuse într'adins pentru aceasta.

Joe, să se dea de ceasul morții, când vedea făpturile lui Prometeu tot vesele, tot fără de grije. Vezi că știa, tartorul, ce poame le trimetea el peșches; nu știa însă ce făptuia Prometeu, până când, făcu ce făcu și află.

Cu cât Prometeu se puneă și cruciș și curmezis, ca să-și ocrotească făpturile, cu atăta cererile calicului de Joe se încorda și poțtea la jertfe.

Atunci Prometeu se duse drept la dansul și-i zise că e păcat de Dumnezeu să ia omului și cenușa din vatră; căci de va merge tot așa, bieții oameni ai lui au să ajungă în săpă de lemn, să rămăe fără vite, fără pimic, ca niște muritori de foame. Îl rugă dar să se îndure ca să le lase și lor măcar jumătate din jertfele ce-i le aduce. Joe se induplecă și primi ca odată pentru totdeauna, acum la început, să-și aleagă partea ce-i va plăcea din jertfe, ca astfel cealaltă parte să rămăe oamenilor pentru chiverniselele lor. Prometeu, după ce se invoii cu Joe, vru să încerce până unde merge priceperea și istețimea lui Joe ca un mai marele Zeilor. Pentru aceasta porunci să taie un boi, și alese toate cărnurile la un loc, peste care puse pielea și pe deasupra hurta și măruntaiele; iară la altă parte puse toate oasele curățate de carne, peste care întinse grăsimea.

După ce așeză jertfele astfel, chemă pe Joe să-și aleagă partea. Acesta, cum veni, și văzu grăsimea lucind deasupra, până într'atâta îl orbi lăcomia, încât odată puse mâna pe dansa, și zise: aceasta să fie partea mea.

Răse Prometeu infundat de preția lui Joe, dară nu-i arătă aveau.

Când văzu Joe însă că sub grăsime erau numai oase, se rusină; voi să-și ia vorba înapoi, dar nu putu. Căci erau mai mulți martori de față, când făgăduise că se va mulțămii cu partea ce-și va alege; și așa rămăse păcălit.

Înghiți Joe gălușca, dară numai decât își dete arama pe față, căci prinse a mai prigoni lumea o ioană. Pe lângă altele, nu mai voi să dea oamenilor foc. Pasămite aceștia p'atunci nu știa cum să-și atâte focul, nefiind născocit meșteșugul de a scăpăra.

Bietele făpturi ale lui Prometeu nu mai avură lumină noaptea, și petrecură o bună bucată de vreme în bugetul întunerecului. Cât fuse vară o duseră ei cum o duseră; dar veni iarna. Acum tremurau de frig de le clănțăneau dinții în gură, și făceau la piroane și cuie. Se stărciră de se făcură covrig de ger. Ce să facă ei fără foc?

Prometeu se gândi, se răsgândi, ca ce-ar face el să vie și aci în ajutorul ființelor făptuite de dansul. Și după ce-și frământă creierii o toană, se sui binșor în cer, și pe când tot zeii dormeau bumbeni, el, binșor, în vârful degetelor, se apropie de locul unde ținea Joe focul, fură nițel dintr'ansul, îl ascunse într'o trestie și îl aduse oamenilor pe pământ de-și aprinseră și ei câte un focșor ca să se mai desmortească. Mai apoi îl învăță și cum să-și păstreze, învelindu-l cu spuză, și mai târziu îi învăță să și scape.

Când văzu Joe a douazi de dimineață la oameni atâtea focuri câte și colibe erau, se mănăie până într'atâta, încât nu se mai putu stăpâni, și trimise pe Mercur, alergătorul zeilor, ca să pue mâna pe tâlharul de Prometeu, să-l lege cot la cot cu lanțuri și să-l încătușeze pe muntele Caucas. Mercur îndeplini porunca, tocmai pe tocmai, ca o slugă credincioasă. Mai porunci Joe unui vultur ca să sfășie pieptul lui Prometeu și în fiecare zi să-i roază din ficăți. Făcu așa cum noaptea să crească la loc atât cât va roade vulturul ziua, ca să aibă a douazi ce roade iarăși.

Astfel chinui Joe pe bietul Prometeu pentru deșteptăciunea și ascuțimea lui de minte, până ce veni Ercule cel viteaz de-l scăpă dela muncă.

Tot pe Mercur îi trimise Joe de fură tronșorul în care închidea Prometeu relele ce trimetea Joe oamenilor din când în când, și puse pe făurarul să de făcu altul mai frumos și mai dichisit, în care băgă el aceste rele

(Va urma).

Ilustrația noastră colorată

O femeie și un băiat arși de vii în județul Roman

În ziua de 31 Iulie, femeea Ioana Mihael Irimescu și băiatul Costache Lăptes, din Gădiniți, aflându-se în pivnița proprietarului Bogdan, pe când se scobora un vas de benzină, acesta făcând explozie din imprudență cărușăului, au fost cuprinși de flacăra și arși de vii. Au mai căpătat arsuri cărușăului și alți două copii, cari însă au scăpat cu viață

7) Pene la palărie.

8) Se mira.

NEAGA

de CARMEN SYLVA

— Urmas și sfârșit —

Radu făcu o mișcare, parcă an înghiți; ceva apoi spuse:

— Eu nu cunosc pe bătrânul ăsta.
— Pe mine nu mă cunoști, zise Vlad, așa e, dar pe Neaga, pe sora ta, n-o cunoști?

Radu tăcu.

— Ce, Radule, strigă mireasa, m'ai mințit pe mine, pe Heana ta? Spusu-mi-ai tu că ești fecior de cerșetor, orî fata nu e sora, ci iubita ta? Spune. I-ai făgăduit să o iei de novastă, și pe urmă ai gonit-o ca să mă iei pe mine, fiindcă sunt mai bogată?

Radu făcu o sforțare puternică și zise:

— N-o cunosc.

— O, Radule! strigă Neaga, lași pe sora ta să fie batjocornă?

— Tu umbli pe drumuri și cânti pentru parale, zise Heana, mult mai roșie de cât sulimanul ce avea pe obraz.

— Umbli pe drumuri și cânti pentru parale și nu mi-e rușine! zise Neaga cu o mândrie de parcă avea o coroană de dăruit.

Țăranii murmură, ținând cu ea.

— Eu nu intru în biserică, Radule, până ce n'oi ști de ești ori nu ru-dă cu cerșetorii ăștia!

— Iți spuseli că nu-i cunosc!

De odată fulgeră și tună cu zgomot mare. Nimeni nu băgase de seamă norul de furtună, căci toți stăteau încă în lumina soarelui. Se cruciră toți, dar nu fugiră.

— Radule, zise Vlad, bucuros mă depărtez și mă duc în lume, dacă cunoști pe sora ta și o iei la tine.

— Da de toci zise Heana răsărind într'un chip sălbatic. Bino las' că văd eu că ți-e iubită. Tu fată, ai vrut să-ți vezi în ziua lui de nuntă și să mi-l răpești. Iați-l și livați-l cerșitul și cum să cânte cu ciupoiul.

— Radule! zise Vlad ca din urmănt, Radule, spune adevărul, or îl spui eu.

Pe Radu îl trecuse sudorile.

— Eu n'am d'ă face cu fata asta.

— Așa, zise Vlad, atunci ascultă-ți-mă: Eu ies din ocnă și fata asta e fata mea care, cum m'a văzut, nu s'a codit și a plecat cu mine, măcar că sunt ocnăș și cânt pentru parale, măcar că avea cu ce trăi la tată-său vitreg. Dar tu, Radule, fiul meu, tu să fii blestemat pe veci! Casa să ți se prefacă în cenușe, câmpiile să ți se pustiască, puțurile să-ți sece, vitele să-ți moară și de-î avea vre-un fecior să-ți faci de nouă ori mai mare rușine decât ce am îndurat cu șaisprezece ani în ocnă; iar în ceasul morții nici o mână să nu-ți dea o picătură de apă. Nevasta ta să te înșele și să te părăsească! Pe ce vei pune mâna să fie otrăvit și nimeni să nu te scape de blestemul tatălui tău!

Iarăși se auzi un tunet care păru că se rostogolește de-a lungul cerului. Toți se depărțară cu groază de bătrân și de fiul blestemat, care căzuse în genunchi.

Bătrânul se întoarse și se sprijini greu ca plumbul pe umărul Neagii; vîjelia care începuse, îi zbură barba, făcea să fluture vestmintele fetei și îi înfășura pe amândoi într'un nor de praf des, care nu se risipi, până ce nu începu a ploua cu găleata, când Vlad și Neaga se făcuseră de mult nevăzuți. Radu ingenuchiu singur și părăsit, căci nimeni nu vrea să aibă de-a face cu un om blestemat.

Pe Heana o duseră într'o casă, țipând și plângând, și rupându-și beteala cea scumpă, pe care o călca în picioare, zmulgându-și părul. Toți judecără că arătase o mare și adâncă mâhnire.

— Dar cine o pusese să se amoretzeze prea din cale afară de Radu,

despre care nu știa nimeni cine era și de unde venea? Auzi, băiat de ocnăș! Ce rușine! Așa o când nu te măriți cu flăcău din satul tău și când ești răsfățată de părinți. Ar fi trebuit s'o bată tată-său și s'o incuie în casă ca așa nu s'ar fi întâmpiat necazul ăsta!

Asfel vorbeau între dânsii, în vreme ce Radu căuta adăpost în tinda bisericii pe care dascălul o încuise repede ca să nu intre în ea. El se gândea ce are să facă de acum, încotro să apuce, pentru că fiecare o să-l ocolească.

Atunci se auziră niște pași repezi prin întunerecul furtunii, și un alt tânăr se apropie de biserică. Întâl se sperie, dar pe urmă se apropie de dânsul și îi zise:

— Rogu-te, pentru numele lui Dumnezeu, fii bun și nu mă spune, am fugit din ocnă și nu știu unde să mă ascund!

Tânărul acesta era Sandu, care vorbea și sta, fără ca să bănuiască, pe locul unde cu puțin înainte fusese Neaga.

— Mău închis fără să fiu vinovat, nu sunt vre-un nelegiuil, nu-ți fie frică de mine.

— Cum să-ți ajut, zise Radu, căci și eu sunt izgonit și nu știu încotro s'o apuc. Mai curând ți-ar putea ajuta o fiară sălbatică de cât mine! Colo sus e drumul spre munte, drum greu printre stânci, acolo nu te găsește nimeni. Altă povăță nu știu să-ți dau.

Sandu plecă repede, fără să mai aștepte altceva și, cu ajutorul nopții, se strecură în locuința sa, ca să-și adune și să-și ia cu dânsul mult puțoiul ce avea și să piară din sat.

Peste muntele cel înalț, domnea o liniște solemnă. Un cioban tânăr cu cămașa cenușie și cu căciula înaltă pe cap sulfa în buciuni, altul îi răspundea cu vocea și cu fluierul cântând o doină dulce și tristă, de cele după care nu mai pot recuții când o aud, căci le aduce aminte de muntii lor.

Un schit mic sta agățat pe stânci, ca un cuib de vultur. Din el eși un călugăr tânăr în vestiment lung și bătu toaca, ocolind biserică și schitul cel mic. Toaca e o scândurică lungă și subțire, pe care o bați cu un ciocan de lemn în deosebite tocuri într'un tact hotărît, astfel că ieșe un fel de melodie. Obiceiul chemării spre a aduna pe călugări vine din timpul stăpânirii Turcilor, când nu era voie să se tragă clopotele. După ce isprăvi să toace, se sui în clopotniță și trase clopotul; după aceea ieșiră călugării de prin chiliile și se țărâră spre biserică; mult din trînsii foarte bătrâni, cu barbile albe, lungi și cu văluri negre peste potcapurile înalte. În urma lor se ivi un om care urca încet și cu greu. Era Vlad, care îmbătrânise de tot și slăbise; Neaga îi ajută să se urce.

— Ah! fata mea, mor de osteneală! oftă el. Lasă-mă să mă odihnesc acilea; că nu mai pot umbra. Ce sărbătoare ziceai că o să fie?

— O să vie Domnitorul țării la mănăstire și poate că am fi putut căpăta ceva?

— Eu nu mai capăt nimic, lasă-mă să dorm!

Se așeză pe o piatră și se rezimă de zidul de stâncă cenușie, luminat roșatic de soarele care apunea. Neaga ingenuchiu înaintea lui și se uită lung la el. Dânsul închise ochii. Era galben și buzele i se învinetiseră.

— Tată! strigă fata sperindu-se, tată! Ce ai, nu ți-e bine? Spune.

Dar el nu-i răspunde. Cu ochii ră-tăciți căuta fata prin prejuri să vadă de nu se vede vre-un izvor; a-

tunci zări schitul, dete fuga în spre el și căzu în genunchi dinaintea călugărului celui tânăr care tocmai ieșea pe ușe.

— Sfinte părinte! te rog, în numele Domnului ajută mie, nenorocitei! Moare tata!

— Neaga! strigă călugărul.

Neaga când auzi zicându-i pe nume așa se dete înapoi, în cât aproape era să cadă în prăpastia care sta căscată la spatele ei.

— Cine ești dumneata? întrebă ea.

— Sunt Radu, fratele tău.

— Nu te cunosc!

Și se întoarse să plece.

— Neago! ou fii așa de aspră cu mine! zise el, și se luă după ea.

— Viața mea e aspră nu e.

— Inima mi-e stinsă în mine; mai zise el, tot ținându-se după ea.

— Sunt în lume multe inimi moarte! zise dânsa, dar dacă vrei să dai ajutor tati, hai mai iute că moare, dacă n'o fi și murit.

— A murit și nu mă-a ridicat blestemul!

Căzu înaintea lui Vlad și-i sărută picioarele. Ridică-ți blestemul de pe capul meu și m'oi poezi cât voi trăi. Nu muri, tată, până ce nu m'oi ierta!

Bătrânul deschise ochii.

— Cine-mi turbură ceasul morții?

— Un păcătos, dar o fiul tău!

— Tu ești, nemernicule! zise murindul, ce mai vrei de la mine?

— Ridică-ți blestemul de pe capul meu! Uită-te la mine și la băina mea! eu nu știu ce e soție, ce e copil, nu voi să dobândesc ceva ce strică pe om ci să mă rog pentru bietele voastre suflete!

Fata galbenă a bătrânului se mai roși odată și ridicându-se în sus strigă: Nu te iert!... Eu...

— Tată! strigă Neaga.

— Te binecuvîntez!

Pe urmă căzu jos și muri.

Radu oftă usurat și ca și cum sufletul îi scăpase de o mare povară, pe când Neaga plângea peste cadavru, într'o durere de nenăngăiat.

Radu mai chemă alți călugări, și duseră pe mort în biserică cea mică. Pe urtoă rămase lângă el ca să citească rugăciunile, pe când Neaga ieși în lumina lunii și cugetă trist, încotro să se ducă în marea ei părăsire.

Fratele ei atunci ar fi luat-o bucuros la dânsul de nu ar fi fost călugăr. Se gândi să intre și ea într'o mănăstire, dar atunci nu se mai putea întâlni cu Sandu când o eși din ocnă. Vru să se ducă să se roage pe la cei mari, așa de mult pentru el, până l-or ierta.

Atunci auzi niște pași repezi pe poteca dintre stânci, pe urtoă strigând cineva:

— Neago!

Sandu era în fața ei. Ea dete un țipăt și căzu pe pieptul lui așa de slabă încât, parcă nu era ea fata cea bărbată, care îndurase până atunci atâtea suferințe. Curând însă își veni în fire și-l întrebă și iar întrebă, și ală cu ce chin scăpase și că acum repede și fără vreme de codire trebuia să plece ca să treacă Dunărea. Amintiri îi prinde și poate îi și împușcă.

— Apoi abia muri bietul tata; nici nu l'am îngropat!

— Acum nu mai are trebuință de tine, aide repede, căci altfel mă prind.

Neaga se mai uită odată îndărăt spre schit și apoi urmă cu bărbăție pe niște poteci grele, pe Sandu, în țară streină și sărăcie, dar pentru întâia oară în viața ei fericită.

Radu se rugă toată noaptea. În spre dimineață se mură, unde o fi rămas Neaga, ieși în poartă, dar nu găsi nici o urmă. Crezu că poate s'a aruncat de pe stâncă și o căută multă vreme dar ea pierise, parcă o suflase cineva.

Peste câteva zile venise la schit niște dorobanți și spusera că caută pe un furt din ocnă. Întrebă pe Radu care veghiase două zile și

două nopți. Dar de oarece nu văzuse pe nimeni, plecară să-l caute mai adânc în munți.

Tocmai trecea o turmă de bivoli peste Dunăre, când ajunseră la mal Neaga și Sandu. Fără codire săriră în spânarea dobitoacelor cari porneau înnot; era un tablou minunat de frumos. Poate erau o sută de bivoli, ale căror capete negre cu coar-nele aduse, se vedeau din fluviul cel lat, ciobanii cu căciulele albe stău pe spinarea lor și îi mână cu ciomege lungi, și mai încolo fata cea frumoasă, cu cămașa sumeasă, cu picioarele goale muiate de valuri, tot cătând îndărăt spre Sandu, ca să vadă dacă o urma, dacă nu cumva l-or nimeri vre-un glonț de dincolo de pe mal și l-o cufunda în valuri, mai înainte de a junge malul celălalt. Dar în sfârșit izbutiră să treacă dincolo și răsufletă liber pe pământul străin.

Trecură ani de atunci. Călugărul Radu ajunsese stăriț al mănăstirei, căci câștigase încrederea tuturor prin bunătatea-i și neobosita-i muncă pentru mănăstire. Avea căsuța lui. Într-o zi sta la soare în pridvorul de lemn.

Pe cale urca în sus o femeie falnică și un bărbat în floarea vârstei. Înaintea lor se jucau doi copii, pe un altul îl ținea mamă-sa de mână, și pe încă unul îl ducea tatăl în brațe. Tocmai când se apropiară de tot și îi văzu de aproape, strigă stărițul: „Neaga, sora mea!”

Și tocmai atunci ală el toată istoria suferințelor ei, ală că Sandu era cel care îl întrebasese de drum, când erau amândoi gonii de lume și care acum se întorcea în satul său, iertat, cu bani buni câștigați cu negoiul de porci, după ce îndurase multă vreme lipsa și sărăcia.

Și așa ajunseră în cele din urmă copiii omorătorului să aibă pace... și binecuvîntarea tatălui se întiase peste toată viața lor.

— SFÂRSIT —

LEO TOLSTOI

TATA IWANOV

Colo, departe, departe spre sud se găsește munții Caucazici. Păduri nesfârșite se întind pe înaltele lui culmi; păduri sălbatice destule, fiare sălbatice destule. Cam pe la mijlocul acestor munți se găsește două masive înalte, fată în fată: Ichelov și Dasicat. Drumul — singurul drum — trece printre acești doi munți. Alături cu drumul, trece o apsoară cristalină; peste tot verdețată chiar pe spațiul de pe drum, necălcăt de roatele carelor. De o parte și de alta munții înalți ce par a se bate în capete, sprijină bolta cerească. Ce frumusețe sălbatică! Pe Ichelov pe la mijloc, socotind în înălțime, se găsește o poiană cu iarba verde răzătoare, pe fondul închis al muntelui. De-asupra acestei poene se zărește puțin muntele sterp. Chiar de jos, deși acolo e foarte sus, se vede o gaură în piatră.

Aflu că e o peșteră. Vizitiul, cu care treceam pe acolo, îmi explică că acolo ar fi stat odată un pustnic ce fusese înainte tâlhar, tata Ivanov. Vizitiul Șilin nu-i știa povestea, dar zise că mi-o putea spune cineva în cel mai apropiat sat. Ce fel de apropiat să judece cititorul: am trecut pe la Ichelov pe la 2 p. m. și am ajuns în sat la 7. căi mergând destul de iute. Locuitorii ruși ne primise bine și dormii destul, pot să zic foarte comod. A doua zi mă sculai bine dispus și în timp ce Șilin regula caii și trăsura eu rugai pe gazdă să-mi povestească istoria lui „tata Ivanov”. Voiu da aci povestea, după câte îmi mai aduc aminte.

„Se dusesse vestea până la Moscovă de isprăvile lui Ivanov și al bandei sale. Nimeni nu mai îndrăz-

nea să iasă pe inserate pe drumul de la Ischelov. Ziua chiar și era nesigură calea, dar mi-te noaptea Vestea, totuși nu-i ajunsese departe, până când ultima-i ispravă îl făcu cunoscut până la Moscova.

Cum la vre-o 9 poștii de aci trăia pe vremea lui, un bogat mesier a-nume Boris Gheorghioff. Moștele se întindeau nesfârșite și avea sate întregi ale lui. Casa—mi-aduc aminte că am văzut ruinele—era ca o cetate; de jur împrejur era ocolită de ziduri de piatră pe dinafară de cărămidă pe dinăuntru. Hoții mai erau și destul dar nici unul nu îndrăznea încă să se apropie de casa boerului căci știa el pedeapsa.

Într-o zi veni la Boris un mujiu cu un brâu mare fătăresc unde avea cutite și pistoale și-i spuse că în ziua cutare va fi atacat de Iwanov și banda lui. Boerul n'a crezut și nici nu se sâchisi. În ziua precisă bandiții sosiră. Erau ca la vre-o cincizeci toți înarmați. După vre-o trei zile casa fu dărâmată de cei din afară, boerul neavând nici puști nici nimic afară de o rublă veche.

Boris și toți ai casei fură omorâți, numai o fiică mai mică Ana-scăpă și fugi în pădure. De acolo nu putea să iasă fie că nu știa drumul, fie ori de fiare sălbatice, că-i era frică de Iwanov. Luni întregi a trăit ca cu rădăcini și cu fructe sălbatice. Într-o zi auzi țipete de om în pădure; eși afară și rămase încercimă văzând un urs strângând în brațe un tânăr frumos.

Tânărul avea pușcă; aceasta îi căzuse jos iar el se rostogolea luptându-se cu ursul. Ana își veni în fire, și punând mâna pe pușcă trase și ursul rămase trâsnit pe loc. Tânărul era în nesimțire cu hainele după el rupte. Ana îi îngrijă timp de două săptămâni ea ne mâncând nimic, oprind totul pentru el. Ana slăbise cu totul când tânărul se întremă. Acum venise timpul să îngrijească ea pe ea. Vorbind ei odată aflară fiecare cine sunt. Lovitura fu prea grea pentru biată fată care căzu, după atâtea oboșeli și chinuri, să nu se mai deștepte nici odată. Plin de căință se jeli el în fața moartei; o îngropă creștinește și apoi se duse iar sus acolo în poiană unde și-a trecut restul vieții, de dimineața până seara el lucra la ico-nițe și cruciulițe rugându-se lui Dumnezeu să-i erte greșelile. Pes-tera îi ajunsese o frumusețe împodobită de sute de ico-nițe mai mari și mai mici și atârând pe sus cruciulițe și mătănii.

De avea jos în sat cineva vre-o curță, lua drumul la „tata Iwanov” unde găsea totdeauna sfat și mai dă tu, mai lasă tu pace se făcea și toți trăiau ca frații. Tata Iwanov trăi până la adânci bătrânețe și fu înmormântat acolo sus, plâns de o potrivă de toți ca un tată bun ce fusese. Azi, numai o cruce mai arată locul nuda a trăit și s'a îngropat tata Iwanov. Ico-nițele lui s'au dus în biserică din sat, unde se roagă părintele, în toate Duminicile pentru el.

Trad. de Vatamanu.

GARDIANA
de H. F. URBAN

Cuceritorul tânăr locuște pește drum de un sanatoriu particular în serviciul spitalului e și o fată adorabilă cu gurița roșie care mereu pare a zâmbi și niște ochi negri, blânzi. Ea poartă haină simplă a gardienelor, cu dungi albe și cenușii. Dimineața, ca de obicei, apare la fereastra salonului de primire sau la intrare ca să șteargă mânerile de alamă ale clopotului și ale ușii.

Atunci tânărul mai în todeauna stă la geam și-și leagă cravata sau își prinde manșetela. După ce a văzut o așa de câteva ori, într-o dimineață s'a inclinat către ea. Drăguța, s'a roșit tare, a răspuns pe furis salutul și și-a lătos repede privirea în altă parte. Dar după un timp, ochii ei iar au pândit dacă mai stă în același loc tânărul. Într-o zi a întâlnit-o la colțul străzii când din întâmplare, amândoi aveau să pue câte o scrisoare la cutie. Atunci tânărul a aflat că-i zice Josefa.

Din ziua aceea el dorește mult să o cunoască mai de aproape. Și fiindcă nu se mai ivește altă ocazie de întâlnire se hotărăște să-i scrie. În scrisoare o roagă foarte dragut să-i acorde o întâlnire pentru a doua seară la intrarea parcului. Dacă va voi și va putea să vie o roagă să-și pue dimineața un trandafir la piept. A doua zi tânărul oareși-cum agitat se uită printre perdele. Ușa spitalului se deschide și frumoasa Josefa apare zâmbitoare purtând la sân un trandafir roșu. Dar ea evită să-l privească. Să nu se compromită, tânărul pricepe asta, lui doar îi e suficient trandafirul.

Și cum o întâlnește seara, prima lui vorbă e: A fost poate prost din partea mea, să-ți cer un trandafir, căci trebuie să fi fost de sigur greu să-ți procuri.

Dar Josefa i-a răspuns c'un zâmbet adorabil de nevinovat: Ba, mi l'am procurat foarte simplu. Să vezi, la etagiul al treilea a murit a-

seară o bolnavă, o tânără mironă și am luat trandafirul pe care lo godnicul ei i-l pusese pe piept.
Trad. de N. Verga.

VAPSEA DE PĂR RAPID

GARANTAT ABSOLUT
NEVĂTĂMĂTOARE

Văpșește imediat părul cărunt sau albit, în negru, brun, castaniu sau blond într'un mod atât de perfect și de natural în cât nu se cunoaște de loc că părul e văpșit. Intrebunțarea mai simplă și mai ușoară ca la ori-ce altă vâpșea de păr.

Prețul lei 2,50. La nemulțumire se restitue imediat costul.

Bonboane Orientale

Parfumează admirabil gura,

și distrug ori-ce miros urât al gurei provenit din tutun, din țigări sau stomac deranjat.

Cutia 50 bani la drogherii și farmacii.

Observați marca Semituna cu stea, singure veritabile.

CREMA FLORA POMADA
PUDRA FLORA Capilogen
SAPUN FLORA (Apă de păr)

TUSEA cea mai rebelă, bron-
tusea șitele acute și cronice,
tusea măgărească, vindecă sigur

Pectosin
Teanu

Sticla lei 3.—La drogherii și farmacii

PURGEN

PURGATIV IDEAL
cu renume universal

De o eficacitate absolut sigură. Cutia cu 25 purgative lei 1,50. Observați ca fiecare pastilă să aibă inscripția: Purgen Bayer, singurul veritabil.

Anemia (lipsa sângelui), clorosa, neurastenica, histeria, slăbiciunea generală, vindecă

Hemofer
Teanu

recomandat de prof. dr. Bielicu, prof. dr. Leonte, prof. V. Negel, Iași, și alții, ca unul din cele mai puternice reconstituante ale corpului slăbit. Sticla lei 4.

DURERI REUMATICE

Nevralgii, migrenă, durări de cap și de dinți vindecă sigur

PASTILELE
Nevralgine Jarișt
Un flacon 2,50

La drogherii și farmacii.

Voiți să faceți să nu mai bea

pe bărbatul, fiul, nevasta, sora, fiica, sau pe vre-o rudă mai apropiată, adresați-vă la noi. Vă vom ajuta printr'un procedeu ușor și eficient, căci am mai scăpat mii de ființe de sărăcie, mizerie și ruină.

Vă vom arăta cu metoda noastră, punerea în aplicare fără ca pătimășul să observe cât de puțin. În cele mai multe cazuri nu poate nici să priceapă, căci neputând suporta de loc spirtul, el crede că vina este a abuzului băuturii.

Noi primim zilnic o mulțime de scrisori de mulțumire, de la bărbați și femei de toate clasele, bogați și săraci, cari au fost remediați cu strălucit succes. Corespondența sosește cu cea mai mare discrețiune, și pentru inocența metodei garantăm și cităm ceea-ce ne scrie d-l Unrein Franz din Resiczabanya:

Prea stimate domn, Kopenhaga, Danemarca.

Vă rog fiți așa de bun și trimiteți-mi 2 cutii cu poșta, ramburs pentru lei 20. Am două prieteni cari s'au dat rău beției și voese să-și vindec.

Eu însumi am probat efectul lui «Kino», pe când eram un bun băutor și nu știam cum să mă abțin. De când însă am luat praful «Kino» m'am făcut cu totul alt om, sunt sănătos și am cu totul o altă viață cu familia mea. Mulțumindu-vă mult pentru efectele lui «Kino», vă rog a-mi trimite imediat. Voi recomanda încă la mulți că «Kino» este un mijloc foarte eficace contra beției.

Resiczabanya, Dec. 1911.

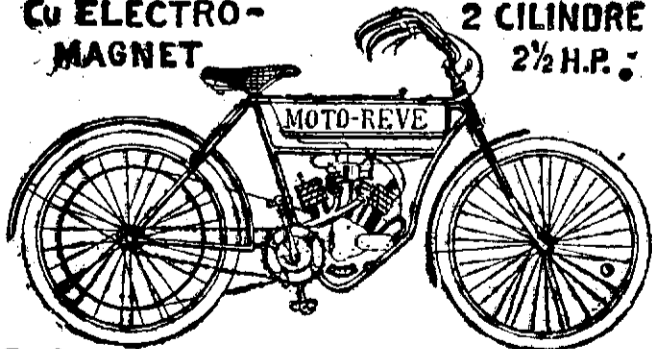
Cu stimă, Unrein Franz.

Preparatul nostru se vinde pentru minimul preț de Lei 10, și-l trimitem contra cost sau ramburs dacă scriți la adresa noastră din Kopenhaga.

Kino-Institut, Kopenhaga K. 10. Danemarca

Scrisorile merg cu 25 bani, cărțile poștale cu 40 bani.

MOTO-REVE Motocicletă
Cu ELECTRO-MAGNET 2 CILINDRE 2 1/2 H.P.

ULTIMA CREAȚIUNE

cea mai perfectă, ușoară, rezistentă, bine construită.

Economică din toate punctele de vedere.

Preferată pentru drumurile noastre

In ultimul timp s'au vândut 4 Moto-Reve model 1913:
1 de lux 3 H. P. la d. Sache Daniel
1 » 3 H. P. » » Eftimiu
1 de 2 1/2 H. P. » » A. Radovici
1 » » H. P. » » Moisescu
Toți din București.

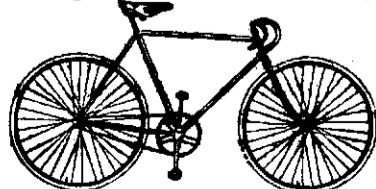
Representant și depositar
G. MAGNANI

Str. Popa-Tatu 71
BUCUREȘTI

TELEFON 23/72

MARE DEPOSIT DE BICICLETE

La „Française” (Marca Diamant)

Bicicleta foarte rezistentă învingătoare a marilor premii din Circuitul Munticiei 1910-1911

Prețul: LEI 150 în sus

NOUILE MARI PREMII

CE SE VOR OFERI DE ZIARUL

„UNIVERSUL“

ABONATIILOR SĂI LA TRAGEREA DIN LUNA NOEMBRIE, 1912

O splendidă Vilă la Sinaia

„VILA NICOLAE“ construită anume pentru tragera viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai pitorească din localitate.

UN ELEGANT DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare; al 8-lea dormitor turnizat pentru premiile noastre de *Industria metalică „Marcu“* Bulevardul Elisabeta, No. 8.

O GARNITURA MOBILA DE BAMBU PENTRU SALON

compusă din: 1 canapea, 1 scaun, o masă, o consolă cu oglindă, 2 piedestale cu 2 vase japoneze, sum-
părare de la marele magazin „R. A. Pieter“ Bulevardul Elisabeta, No. 15, Hotelul Principal.

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn *Maria V. Ganea*, sos. Mihail-Bravul, 37 și str. Serbănică, 10. Sucursala cal. Victoriei, 407.

Una sufragerie moderna

compusă din: 1 bufet cu marmură, Sf. Ana, cu geam de cristal pictat, cu oglindă; 1 masă pentru 10 per-
soane și 6 scaune tapisate și imbrăcate imitație de piele, cumpărate de la marele magazin de mobile „Compania
Americana“, strada Carol, 74, vis-a-vis de piața de flori, lângă Hotel Dacia.

Una bucată pânză de borangic alb, de 9 metri; una bu-
cată pânză idem, frez, de 4 metri;
Una bucată pânză idem, bleu, de 5 metri. Cumpărate de
la Expoziția Casei Școalelor.

Un serviciu de ceai, de metal alb fin, argintat și garan-
tat că nu înnegrește, compus din:
1 tavă frumoasă ciselată, cu mânere, și 12 pahare într-o formă
nouă și elegantă. Acest serviciu este o podoabă pentru orice casă;
O fructieră de metal fin argintată, înălțime de 30 centime-
metri și având 3 glaste pentru fructe și un vas pentru flori;
O fructieră de metal alb imitând exact argintul vechiu, înălțime
de 37 centimetri și având un vas mare de cristal pentru fructe.
Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de
ceasornice și bijuterii en gros și en detail Frații A. & I. Koller,
București, str. Smârdan, No. 35, etajul I.

Un serviciu de cristal pentru înghețată, compus din o cupă
mare și 6 farfurioare montate în metal argin-
tat *Christoffe V. F. P.* Una pungă de argint veritabil ori-
data. Una fructieră de metal, argintată, cu 6 cuște de
metal cu lăma aurită, pentru desert. Toate aceste obiecte au
fost cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie *Th. Ru-
divon*, Bulevardul Elisabeta, No. 8 bis.

Un gramofon cu 6 plăci perfecțion, 1 mandolină ita-
liană, 1 muzică de masă cu manivelă,
cu 6 cântece, 1 gitară franceză. Toate acestea cumpărate
de la vechiul și cunoscutul magazin de muzică *N. Mischnon-
niky*, furnizorul curței regale, strada Colței, No. 7, București.

Una bicicletă elegantă „Sport“, cu roată liberă și frână au-
tomată prin contra-pedalare. Una pușcă
de vânatoare cu două țevi, țevile de oțel „Bayard“, din renu-
mita fabrică de arme „Pieper-Bayard“. Această armă are patru
zăvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate între-
buința atât pulberea neagră, cât și pulberea fără fum. Una
carabina semi-automată de mare precizie „Pieper“, cu
tirul garantat precis. Cumpărate de la marele magazin de arme
și biciclete *B. D. Zisman*, furnizorul curței regale, 44, calea
Victoriei, București.

Una mașină de cusut marca *Compania Americană*, cali-
tate superioară; Un gramofon

marca *Melodion*, *Carmen Sylva*, cu două arcuri remontabile în
timpul mersului, cu 6 plăci marca *Premier record*. Toate a-
ceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mașini
de cusut, gramofone și biciclete en gros și en detail *Compa-
nia Anglo-Americană*, strada Carol 50, București.

Un ceasornic de aur, 14 carate, cu trei capace pentru
dame, marcat de Stat; 2 servicii de ar-
gint pentru ouă, compuse fiecare din câte trei bucati, într-o
cutie foarte elegantă. Una pendulă elegantă și modernă.
Toate acestea sunt cumpărate de la vechiul și cunoscutul ma-
gazin de încredere „*Ceasornicaria Colței*“, București, strada
Colței No. 34.

1 armonică italiană, 21 clape, 8 basuri și tonuri de oțel,
1 vioară flou, cu cuba ei, 1 pelerină de
ploae, portativă pe ambele părți. Toate acestea sunt cumpă-
rate de la „*Compania Generală*“, mare birou de importățiune,
strada Smârdan, 29, etajul I.

2 ceasornice de aur pentru dama; Două ceasornice de
aur cu câte trei capace pentru bărbat, șase
ceasornice de argint, șase ceasornice de metal fin ar-
gintat, cu câte trei capace, trei ceasornice de metal fini-
țat argintat rusec; 5 coliere-lănțișoare pentru gât, de
argint veritabil, una geantă de alpaca veritabilă.

2 costume de haine (saco), după măsură și alegerea sticlei,
care se vor confecționa de cunoscuta croitorie
Jaquer Grimberg, strada Academiei, No. 25.

Un serviciu de oțel și argint de alpaca veritabil, fin
argintat și conținând 3 piese de cristal alb:
una de oțel, una de unghie, una de muștar, una de sare
și una de pipet, pe un suport de metal de țoată frumusețea.

Una mașină mare de bucătărie „Ideal“, cu 4 ochari, din
table de oțel, cu cazan de aramă, ele-
gant și solid construită, cumpărat de la cunoscuta fabrică
de unichigerie *Mihail D. Botez*, București, calea Văcărești, 142.

O colecție de legi, compusă din 5 volume, de la d. Gheșu,
calea Dorobanților, 100, una mașină de cal-
cat pentru croitorie, sistem *Sol-Pop*, ultima perfecțiune, o
vulpe de teracotă; 20 plăchete argintate, reprezentând pe
Regele și Regina.

Alături de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din *Memoriile Regelui Carol I* al
României sau un volum din cărțile ce apar în editura ziarului „Universul“, tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași: Pe un an lei 18; pe 6 luni lei 9.15; pe 3 luni lei 4.65.

Pentru concursarea la prețurile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri, cei pe șase luni 15 și cei pe trei luni, 5.
Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima trageră vor primi încă 30 bonuri, pentru tragera următoare.

Administrația „Universului“ nu întrebuințează încasatori.

Plata abonamentelor se va face direct la casa administrației ziarului, prin mandat postal sau personal.